

آشنائی با طراحی باغ‌های ایرانی

جواد طباطبائی^۱، فتانه رنجبر مهیاری^۲

^۱گروه علوم زمین، واحد میمه، دانشگاه آزاد اسلامی، میمه، ایران

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد معماری داخلی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

چکیده

آشنایی با باغ‌های ایرانی و ویژگی‌هایی که هر یک از آن‌ها دارند، منجر به شناخت نماد گرایی از طبیعت می‌شود. بی‌گمان یکی از نیکوترین جلوه‌های صورت و معنا برآمده از باورهای ایرانیان، باغ ایرانی است. چنانچه باغ ایرانی را تمثیلی از بهشت بدانیم که در میان حوضی قرار دارد و از آن چهار نهر برمی‌آیند و ... یکی از نزدیکترین نمونه‌ها به صورت مثالی خواهد بود. یکی از روش‌های تحلیل زیبایی شناختی هنر در معماری باغ‌های ایرانی استفاده از علت‌های وجودی است. تحلیل بر اساس علت‌های وجودی صرفاً یک شیوه جهت خوانش اثر بوده و به شناسایی برخی متغیرها و رابطه بین آن‌ها و همچنین کشف مبنای وجودی ساخت کمک خواهد نمود تا بدین ترتیب به شیوه دیگری از شناخت دست یابیم. در این مقاله که کاربردی، توصیفی است و براساس اسناد و مطالعات کتابخانه‌ای انجام شده، بر اساس علت‌های وجودی ارسطو، به تحلیل باغ ایرانی پرداخته شده است. نتیجه آنکه با توجه به ارتباط بین علت‌های مادی و فاعلی که همگی در راستای تأمین آسایش و لذت جویی انسان بوده و در این راه از علت صوری هندسی و منظم بهره‌گیری شده است؛ بنابراین می‌توان گفت که هدف اولیه ساخت باغ ایرانی لذت جویی بوده است اما این هدف با گذشت زمان با مفاهیم معنایی ترکیب شده و هدف نهایی به صورت یک بهشت مقدس نمود یافته است. آشنایی با باغ‌های ایرانی و ویژگی‌های که هر یک از عناصر آن‌ها دارند، منجر به شناخت نماد گرایی از طبیعت می‌شود. چرایی و چگونگی شکل این پدیده، محمل نظرات گوناگونی بوده است. از بین عوامل مختلف شکل‌گیری باغ ایرانی و هندسه خاص آن، فرضیه الگوی چهارباغ به عنوان یکی از مشهورترین فرضیه‌ها شناخته شده است.

واژه‌های کلیدی: باغ ایرانی، علت فاعلی، معماری، هندسه